

DÜNYADA NÜKLEERE KARŞI MÜCADELE

Arife KÖSE

Nükleer Silahların Tamamen Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Kampanya (ICAN) Türkiye Koordinatörü
arife@icanw.org

Giderek daha istikrarsız bir dünyada yaşıyoruz ve bu istikrarsızlaşan dünyada hem nükleer enerji hem de nükleer silahlar devletler açısından, her şeyden önce, bir güç ve karizma kaynağı olarak görülüyorlar. İster enerji ister silah olsun, nükleer sahibi bir devlet dünyadaki en güçlü devletler arasında görülüyor. Nükleer hakkında bir mit yaratılıyor.

Bu miti güçlendirmek için devletler bize çeşitli hikâyeler anlatıyorlar. Nükleer santrallerin enerji sorununu çözeceğini, istihdam yaratacağını ve dışa bağımlılığı azaltacağını iddia ediyorlar. Nükleer silahların ise bizi diğer ülkelerden gelecek olası saldırılara karşı koruyacağını (caydırıcılık) anlatıyorlar. Böylece bu silahlar sürekli ulusal güvenlik stratejilerinin ve NATO gibi askeri ittifak oluşumlarının stratejilerinin bir parçası haline getiriliyor.

Bizler nükleer karşıtları olarak devletlerin bu iddialarına yanıt üretmeye çalışmakla birlikte, asıl olarak, nükleer konusunda üretilen tüm söylemleri tersine çevirmeli, bu konuda bizim önümüze sunulan, dayatılan tartışma çerçevesini kabul etmemeliyiz.

Bizim söylemimizin odak noktası nükleerin insanlık ve gezegen açısından yaratacağı yıkıcı, geri döndürülemez ve telafisi mümkün olmayan sonuçlar olmalı.

Üstelik, ne yazık ki, hem nükleer enerji hem de nükleer silahlar konusunda bu yıkıcı insani sonuçları kamuoyuna anlatmamızı sağlayacak yeterli veriye sahibiz.

Nükleer enerji konusunda tüm dünyayı sarsan en önemli iki olay, Çernobil ve Fukuşima'da gerçekleşen ve binlerce insanın hayatına mal olan ve binlercesinin daha ölmesine, sakat kalmasına yol açması beklenen nükleer santral kazaları oldu.

Araştırmalara örneğin Almanya'da halen her üç günde bir güvenlik ile ilgili bir olay yaşanıyor. Federal Radyasyon Koruma Ajansı, her yıl, Almanya'nın nükleer santrallerinden, güvenlik ile ilgili 100 ile 200 arasında olay raporu alıyor. Fransız nükleer reaktörlerinde ise her yıl ortalama 900 olay yaşanıyor. Bunlardan

herhangi biri kolaylıkla yeni bir Çernobil veya Fukuşima Felaketi'ne sebep olabilir.

Ayrıca Türkiye'de de Çernobil'den yayılan radyasyon nedeniyle kanser vakalarında artış olduğunu, Türk Tabipleri Birliği'nin yaptığı bir araştırmaya göre bu nükleer kazadan en ağır biçimde etkilenen Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Hopa'da ölümlerin % 47,9'unun kansere bağlı olduğunu biliyoruz.

Nükleer silahlara gelince; son olarak 1945 yılında

Hiroşima ve Nagazaki’de kullanılmış olmasına rağmen dünyada halen yaklaşık 20 bin adet nükleer silah bulunuyor. Bu silahlara sahip olan ülkeler ABD, Rusya, Çin, Fransa, İngiltere, Hindistan, Pakistan, Kuzey Kore ve İsrail.

çağrısıyla Oslo’da, 2014 Şubat ayında Meksika hükümetinin çağrısıyla Nayarit’de ve yine 2014 Aralık ayında Avusturya hükümetinin çağrısıyla Viyana’da “Nükleer Silahların İnsani Sonuçları” başlıklı üç konferans düzenlendi. Bu

Hiroşima’ya atılan bomba sonucunda, binaların yüzde 70’ini yıkılmış, 1945 yılı sonu itibariyle yaklaşık 150 bin kişi hayatını kaybetmişti. Nagazaki’ye atılan bomba sonucunda ise 90 bin kişi öldü. Zemindeki sıcaklık 7000 dereceye ulaştı. Hiroşima’da doktor ve hemşirelerin yüzde 90’ı öldü. 45 hastaneden 42’si kullanılamaz duruma geldi.

Hiroşima ve Nagazaki’den sonra saldırı amacıyla herhangi bir yere nükleer bomba atılmamış olsa da nükleer silah denemeleri halen havada, karada ve denizde devam ediyor. Bu denemelerde şu ana kadar Hiroşima’ya atılan bomba gücünde 29 bin adet bomba kullanıldı. Nükleer Savaş Önmek İçin Doktorlar (IPPNW)’nin hazırladığı rapora göre, 1945-80 arasındaki atmosferik nükleer denemeler nedeniyle 2,4 milyon kişinin hayatını kaybedeceği tahmin ediliyor.

Nükleer silah sahibi devletler nükleer cephanelerine yılda 300 milyon dolar harcıyorlar. Ancak 2013 yılından bu yana dünyada nükleer silahlar konusunda da söylemin çerçevesini değiştirecek yeni bir inisiyatif ortaya çıktı. Bu inisiyatif kendisini ‘insani silahsızlanma’ söylemi etrafında kuruyor. Yani nükleer silahsızlanmayı ulusal güvenlik ve savunma, uluslar arası ilişkiler ve askeri stratejiler çerçevesinde tartışmayı reddediyor ve devletleri bu silahların bilerek ya da kaza ile kullanılmalrı durumunda insanlık ve gezegen açısından yaratacağı yıkıcı, geri döndürülemez ve telafi edilemez sonuçlar açısından tartışmaya davet ediyor.

Bu çerçevede 2013 yılında Norveç hükümetinin

konferansta nükleer fizikçiler, doktorlar ve sivil toplum temsilcileri bir nükleer bombanın kaza ile ya da bilerek kullanılması durumunda uzun, orta ve kısa vadede ortaya çıkacak sonuçları ve yapılması gerekenleri anlattılar. Bu konferanslardan çıkan sonuç çok netti: Bir nükleer silah patlamasının yaşanması durumunda, müdahale edebilmenin hiçbir yolu yoktur. Nükleer silahların yaratacağı felaketi önlemenin tek yolu bu silahları herkes için tamamen yasaklamaktır.

Son olarak, 2014 Aralık ayında Viyana’da yapılan konferansta Avusturya hükümeti nükleer silahların herkes için, tamamen yasaklanmasını sağlayacak bir sürecin örülebilmesi için gerekli yasal boşluğun doldurulması için hükümetlere bir çağrı yaptı. Şu ana kadar 170 devlet bu çağrıyı desteklediğini açıkladı. Bu devletler arasında Türkiye bulunmuyor.

Türkiye, resmi olarak nükleer silahsızlanmayı desteklediğini söylese de, insani silahsızlanma sürecinde aktif olarak yer almaktan kaçınıyor. Bu konuda da sürekli NATO üyesi olmasını, dolayısıyla NATO’daki müttefikleri dışında hareket edemeyecek olmasını ileri sürüyor.

Özetle; ister nükleer silahlar olsun ister nükleer santraller, nükleer insanlık ve doğa, çevre için ölüm demektir. Asla kullanılmamalı, varlığına izin verilmemelidir. Nükleerin hayatımıza yönelik bir tehdit oluşturmalarını önlemenin tek yolu budur.

